על הכלאים דזמן זריעה היא. לאו דוקא זמן זריעה שהרי לא הוי הזמן שמפרש בהמקבל (ב"מ דף קו:) אלא רולה לומר סוף זריעה וכבר גדלו התבואות והזרעים ואז הכלאים ניכרין אבל קודם לכן אינן ניכרין: **חדא** מכלל חבירתה איתמר. וא"ת ומאן דאמר[ד] מכללא אמאי אמרה והא כיון דידעינן אידך כל שכן הא ויש לומר דמאן דאמרה באתריה דרב הוה דסבר דראש חודש אדר שחל להיות בשבת שאין[ב] מוליאין כי אם שתי תורות ולא הוו ידעי כלל אידך דרבי יצחק ומזה הטעם איצטריך לאשמועינן ההיא דראש חודש טבת שחל להיות בשבת דמוליאין שלשה ספרי תורה:

והלכתא אין משגיחין בחנוכה. פירוש לעשותו עיקר ואע"ג דהלכתא כרבה נגדי רב יוסף[ג] מ"מ[ה] הוצרך לפסוק הלכה כוותיה משום דפליגי עליה שאר אמוראי[ו]: עדיין

[א] ועל הכלאים בשלמא על הכלאים דזמן זריעה היא אלא על השקלים מנלן אמר ר' טבי אמר רבי יאשיה דאמר קרא [א] זאת עולת חודש בחדשו [ח] אמרה תורה [ב] חדש והבא קרבן מתרומה חדשה וכיון דבנים בעי אקרובי מתרומה חדשה [ט] קדמינן וקרינן באחד באדר כי היכי דליתו שקלים למקדש כמאן דלא כרבן שמעון בן גמליאל דאי רבן שמעון בן גמליאל האמר שתי שבתות דתניא [ג] [ג] שואלין [ח] בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום רבן שמעון בן גמליאל אומר שתי שבתות אפילו תימא רבן שמעון בן גמליאל כיון דאמר מר [ג] [ד] בחמשה עשר בו שולחנות יושבין במדינה ובב"ה יושבין במקדש משום שולחנות [ד] קדמינן וקרינן מאי פרשת שקלים רב אמר [ב] צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי ושמואל אמר [ג] [ה] כי תשא בשלמא למאן דאמר כי תשא היינו דקרי לה פרשת שקלים דכתיב בה שקלים אלא למאן דאמר את קרבני לחמי [ח] הכא מידי שקלים כתיבי התם אין טעמא מאי כדר' טבי בשלמא למ"ד צו את בני ישראל משום דכתיבי קרבנות התם כדר' טבי אלא למ"ד כי תשא קרבנות מי כתיבי שקלים לאדנים כתיבי כדתני רב יוסף שלש תרומות הן של מזבח למזבח ושל אדנים לאדנים ושל בדק הבית לבדק הבית בשלמא למאן דאמר כי תשא היינו דשני האי ראש חדש משאר ראשי חדשים אלא למ"ד צו את קרבני [ג] מאי שני שני דאילו ראשי חדשים קרו שיתא בעניינא דיומא וחד בדראש חודש ואילו האידנא כולהו בדראש חודש הניחא למאן דאמר [ה] לסדר פרשיות הוא חוזר אלא למאן דאמר לסדר הפטרות הוא חוזר ופרשתא דיומא קרינן מאי שני שני דאילו ראשי חדשים קרו שיתא בעניינא דיומא וחד קרי בדראש חודש ואילו האידנא קרו תלתא [ג] בעניינא דיומא וארבעה קרו בדראש חודש מיתיבי [ו] ר"ח אדר שחל להיות בשבת קורין בפרשת שקלים ומפטירין ביהוידע הכהן בשלמא למ"ד כי תשא היינו דמפטירין ביהוידע הכהן דדמי ליה דכתיב [ד] [ד] כסף נפשות ערכו אלא למ"ד את קרבני לחמי מי דמי דמי כדר' טבי מיתיבי [ז] חל להיות בפרשה הסמוכה לה בין מלפניה ובין מלאחריה קורין אותה וכופלין אותה בשלמא למ"ד כי תשא היינו דמתרמי בההוא זימנא אלא למ"ד צו את קרבני מי מתרמי בההוא זימנא אין לבני מערבא [ז] דמסקי לדאורייתא בתלת שנין תניא כוותיה דשמואל [ט] ר"ח אדר שחל להיות בשבת קורין כי תשא ומפטירין ביהוידע הכהן. א"ר יצחק נפחא [ח] ר"ח אדר שחל להיות בשבת מוציאין שלש תורות וקורין בהן אחד בעניינו של יום ואחד בשל ר"ח ואחד בכי תשא וא"ר יצחק נפחא [ט] [ט] ר"ח טבת שחל להיות בשבת מביאין שלש תורות וקורין בהן אחד בעניינו של יום ואחד בדראש חודש ואחד בחנוכה וצריכא דאי איתמר בהא בהא קאמר ר' יצחק אבל בהך כרב ס"ל דאמר פרשת שקלים את קרבני לחמי ובשתי תורות סגי קמ"ל ולימא הא ולא בעיא הך [ז] חדא מכלל חבירתה איתמר איתמר ר"ח טבת שחל להיות בחול א"ר יצחק [ט] [ו] קרו תלתא בר"ח וחד בחנוכה ורב דימי דמן חיפא אמר קרו תלתא בחנוכה וחד בר"ח אמר ר' מני כוותיה דרבי יצחק נפחא מסתברא דתדיר ושאינו תדיר תדיר קודם [ט] א"ר אבין כוותיה דרב דימי מסתברא מי גרם לרביעי שיבא ר"ח הלכך רביעי בר"ח בעי מיקרי מאי הוי עלה רב יוסף אמר אין משגיחין בראש חודש ורבה [ז] אמר אין משגיחין בחנוכה והלכתא אין משגיחין בחנוכה (ג) ור"ח עיקר. איתמר חל [ז] להיות בואתה תצוה אמר רבי יצחק נפחא קרו שיתא מואתה תצוה עד כי תשא וחד מכי תשא עד ועשית אמר אביי אמרי

ועל הכלאים. לעקור כלאי הזרעים הניכרין בין התבואה: (ג) חודש בחדשו לחדשי השנה. כל הני חדשים למה לי: **אלא אמרה תורה.** יש לך חודש שאתה צריך לחדשו בהבאת עולות תמידין ומוספין מתרומה חדשה וזהו ניסן כדאמרינן בראש השנה [ט] דגמרינן שנה שנה מניסן דכתיב ראשון הוא לכם לחדשי השנה (שמות יב): **במאן.** מקדמינן כולי האי דלא כרבן שמעון בן גמליאל: **בט"ו באדר שולחנות.** בעלי מטבעות המחלפין שקלי כסף בפרוטות: יושבין במקדש. הוא סימן שכבר קרב זמן לתרוס את הלשכה בשלש קופות [מ] וימהרו ויביאו למאותו היום מתחילין למשכן את המעכבים [נ]: משום שולחנות קדמינן. לאחד באדר דהיינו שתי שבתות וטעמא דרבן שמעון בן גמליאל ורבנן בפ"ק דפסחים (דף ו.): **טעמא כדרבי טבי.** טעמא מאי מייתינן שקלים באדר כדרבי טבי שיקריבו קרבנות באחד בניסן מתרומה חדשה והן מצוה התם כתיבא: **שקלים לאדנים כתיבי.** התם כדכתיב [ס] ולקחת את כסף הכפורים ונתת אותו על עבודת אהל מועד והן השקלים שנעשו מהן אדני המשכן כדכתיב [ע] וכסף פקודי העדה וגו' ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקודש וגו': **שלש תרומות.** נאמרו שם [פ] מחצית השקל תרומה לה' יתן תרומת ה' לתת את תרומת ה' תרומת אדנים היתה לאדנים ותרומת מזבח למזבח לקנות מהן קרבנות צבור לכל השנה דכתיב בה לכפר על נפשותיכם: **לבדק הבית.** היא לא היתה שוה בכולן אלא איש כפי נדבתו שנאמר ויבאו האנשים על הנשים כל נדיב לב וגו' (שמות לה): **הניחא למאן דאמר.** בפרקין האי דקתני מתני' בחמישית חוזרין לכסדרן: **לסדר פרשיות הוא חוזר.** שקראו את אלו והפסיקו מלקרות את פרשת השבת איכא למימר כדאמר האידנא קרו כולהו בדראש חודש אלא למאן דאמר כו' דמפרש חוזרין לכסדרן לסדר ההפטרות אלמא ההפטרות הופסקו עד הנה אבל לא הפרשיות דעד השתא הוו קרו נמי מעניינא דיומא מאי שני: **כדרבי טבי.** זאת עולת חודש בשקלים אמר [ס]: **חל להיות.** ר"ח אדר בפרשה הסמוכה לפרשת שקלים [ע]: **וכופלין אותה.** בשבת שניה אע"פ שקראוה בראשונה: **בההוא זימנא.** באותו פרק של אדר: **מי מתרמי.** והלא בפרשת פינחס היא שהיא סמוכה לחודש אב: **דמסקי אורייתא.** מסיימין חמשה חומשין פעם אחת לשלש שנים ולא בכל שנה כמו שאנו עושין: **אין משגיחין.** (ד) לעשות עיקר: אמרי

מצות הדלקת הנר

מז א מיי' פ"ב מהל' כלאים הלכה טו:
מח ב מיי' פ"ב מהל' שקלים הלכה ה ופ"ד הל' יא סמג עשין מה:
מט ג טוש"ע א"ח סי' תכט סעיף א:
נ ד מיי' פ"א מהל' שקלים הלכה ט:
נא ה ז מיי' פי"ג מהל' תפלה הלכה כ כב סמג עשין יט טוש"ע א"ח סימן תרפה סעיף א:
נב ז מיי' שם הלכה א:
נג ח מיי' שם הלכה כג סמג שם טוש"ע שם:
נד ט י מיי' שם הל' כד סמג שם טוש"ע א"ח סי' תרפד סעיף ג:

תורה אור השלם

א) וְנִסְכֵּיהֶם חֲצִי הַהִין יִהְיֶה לַפָּר וּשְׁלִישִׁת הַהִין לָאַיִל וּרְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ יַיִן זֹאת עֹלַת חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה:
[במדבר כח, יד]

ב) צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ:
[במדבר כח, ב]

ג) כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְנָתְנוּ אִישׁ כֹּפֶר נַפְשׁוֹ לַיְיָ בִּפְקֹד אֹתָם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בִּפְקֹד אֹתָם: [שמות ל, יב]

ד) וַיֹּאמֶר יְהוֹאָשׁ אֶל הַכֹּהֲנִים כֹּל כֶּסֶף הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יוּבָא בֵית יְיָ כֶּסֶף עוֹבֵר אִישׁ כֶּסֶף נַפְשׁוֹת עֶרְכּוֹ כֶּל כֶּסֶף אֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל לֵב אִישׁ לְהָבִיא בֵּית יְיָ:
[מלכים ב' יב, ה]

רבינו חננאל

שקלים. תנן התם במסכת שקלים באחד באדר משמיעין על השקלים כו' מכריזין שיכין כל אדם שקלו ויביאהו למקדש. ולמה באחד באדר דקי"ל כר' טבי דמצריך לאיתויי הקרבנות שמקריבין בר"ח ניסן מן השקלים של שנה זו מן התרומה שנתרמה כדתנן בשלש קופות של שלש סאין כו'. והא שמועה דר' טבי בר"ה פרק א' וכיון דבעינן לאקרובי מן השקלים החדשים באחד בניסן מקדמינן להשמיע באחד באדר כדתניא שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח ל' יום. אמרינן מתניתין נמי כרשב"ג דאמר שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח ב' שבתות. כיון ששנינו בט"ו באדר שולחנות ישבו במדינה כדי לקבל השקלים מכל אדם מקדמינן ומכרזינן קודם ט"ו. מאי פרשת שקלים. רב אמר צו את בני ישראל את קרבני לחמי וגו' ושמואל אמר כי תשא. בשלמא לשמואל היינו דקרינן מכי תשא תרומה לה'. יתן תרומת ה'. לתת את תרומת ה' לכפר חדא לאדנים וחדא למזבח וחדא לבדק הבית אלא לרב בצו את קרבני מי כתיב שקלים התם. איכא דאמרי בשלמא לשמואל דאמר בכי תשא היינו דשאני ר"ח [אדר] דבכל ראשי חדשים קורין בצו. ובר"ח אדר בכי תשא אלא לרב מאי שאני. ואמרינן דבכל ר"ח שחל להיות בשבת קרו שיתא בעניינא דיומא בפרשה של אותה שבת וחד קרי בדר"ח. ובר"ח אדר מניחין פרשת היום וקורין כולן בצו את בני ישראל. הניחא לר' אמי דאמר הא דתנינן בחמישית חוזרין לסידרן לסדר פרשיות חוזרין מכלל שאלו ד' שבתות לא קרינן ענין היום והאידנא חוזרין לענין היום אלא לר' ירמיה דאמר לסדר הפטרות הן חוזרין אבל סדר פרשיות לעולם קורין אותן כל פרשה בזמנה מאי איכא למימר. ומותבינן לרב מאי דמי הפטרה דיהוידע לצו את בני ישראל ופרקינן כר' טבי דמצריך קרבן ראש חודש ניסן מתרומה חדשה. ותוב מותבינן לרב מחל להיות ראש חודש אדר בפרשה הסמוכה לה כו' איך יתכן לחול פרשת פינחס באחד באדר ופרקינן תמצא בענין הזה לבני מערבא שמסיימין התורה לשלש שנים ופוסקין כל פרשה ג' פרשיות אפשר דמיתרמי להו כי האי גוונא ועליהן תניא זו הברייתא. תניא כשמואל ראש חודש אדר שחל להיות בשבת קורין בכי תשא ומפטירין ביהוידע הכהן. ר' יצחק נפחא אמר ר"ח אדר שחל להיות בשבת מוציאין ג' תורות וקורין א' בענין היום ואחד בר"ח ג' וא' בחנוכה. ר"ח טבת שחל להיות בחול אמר ר' יצחק נפחא ג' קורין בר"ח ואסיקנא כוותיה. אין משגיחין בחנוכה ור"ח עיקר. אתמר חל ר"ח אדר להיות בואתה תצוה.

מסורת הש"ס עם הוספות

מ) ר"ה דף ז. יומא דף סה:, ב) פסחים דף ו. סנהדרין יב: ע"ז ד' ה: [תוספתא פ"ג ר"ה ז. בכורות נח.], ג) שקלים פ"ק דף ב. פ"א מ"ג, ד) [ע' תוספ' בכורות מז: ד"ה בפרוס], ה) [לקמן ל:], ו) [תוספ' פ"ג], ז) [תוספ' פ"ג לקמן ל.], ח) לקמן דף ל., ט) יומא ד' ע. [סוטה מא.], י) [עירובין כ. יבמות פח: לו. מנחות מא. בכורות לז. נדה יא:], כ) ברכות נא: פסחים קיד. זבחים פט., ל) ז., מ) שקלים פ"ג מ"ב, נ) שקלים פ"א מ"ב, ס) שמות ל טז, ע) שמות לח כה-כז, פ) שמות ל יג-טו ועיי"ש ברש"י ד"ה לכפר על נפשותיכם, צ) [ע' תוס' ב"ב קיד: ד"ה והילכתא ותוס' גיטין עד: ד"ה הא ותוס' מנחות לב. ד"ה מנעל ותוס' ב"ק נו: ד"ה בהיא ותוס' ב"מ כט. ד"ה והוי שואל], ק) [דומה לזה כתבו תוס' יבמות לט. סד"ה אע"ג].

הגהות הב"ח

(א) גמ' את קרבני לחמי מידי שקלים כתיבי התם אין טעמא כדר' טבי כל"ל ותיבת הכא ותיבת מאי נמחק: (ב) שם והלכתא אין משגיחין בחנוכה כל עיקר כל"ל ותיבות ורא"ש חודש נמחק: (ג) רש"י ד"ה חודש הל"א עס ד"ה אלא: (ד) ד"ה אין משגיחין בחנוכה. לעשותו עיקר:

גליון הש"ס

גמ' קדמינן וקרינן. עי' בכורות דף מז ע"ב תד"ה בפרוס: [מכת"י תוס' ד"ה והלכתא וכו' הוצרך לפסוק וכו'. ע' בקדושין דף ט ע"א בתוס' ד"ה והלכתא וכו']:

ליקוטי רש"י

ועל הכלאים. שגדלו הזרעים קלת ונילן ניכר ועוקרין אותן משדותיהן בהכרזת בית דין [לעיל יג:]. חודש בחדשו. לחדשי חידושין יחידי כתיבי לדרשה לומר לך יש חדש שאתה צריך לחדש הקרבנות ולהביאם ממתרומה חדשה וגמר שנה שנה מניסן דכתיב ראשון הוא לכם וגו' [יומא סה:]. שלש תרומות הן. שרמז להם כאן ג' תרומות שנכתב כאן תרומת ה' ג"פ אחת תרומת אדנים שמנאן כשהתחילו בנדבת המשכן ונתנו כל אחד ואחד מחצית השקל ועלה למאת הככר שנא' (שמות לח) וכסף פקודי העדה מאת ככר ומהם נעשו האדנים שנאמר ויהי מאת ככר הכסף וגו' והשניה אף היא ע"י מנין שמנאן משהוקם המשכן הוא המנין האמור בתחלת חומש הפקודים (במדבר א) בא' לחדש השני בשנה השניה ונתנו כל אחד מחצית השקל והן לקנות מהן קרבנות צבור של כל שנה ושנה והושוו בהם עניים ועשירים ועל אותה תרומה נאמר לכפר על נפשותיכם שהקרבנות לכפרה הם באים והשלישית היא תרומת המשכן כמו שנא' (שמות לה) כל מריס תרומת כסף ונחשת ולא היתה יד כולם שוה בה אלא איש איש מה שנדבו לבו [שמות ל, טו]. לסדר פרשיות. שבשבתות הללו הפסיקו סדר פרשיות דלא קראו אלא ארבע פרשיות הללו. לסדר הפטרות הוא חוזר. שעד הנה מפטירין מעין ארבע פרשיות הללו השנויות לעיל בברייתא [לקמן ל:]. [כסף עובר איש] כסף נפשות ערכו. שני כספים יש כאן כסף עובר הוא כסף השקלים שבכל שנה הנאמר בו (שמות ו) כל העובר על הפקודים ואיש שיתנדב ערכת נפשו האומר ערכי עלי [מ"ב יב, ה]. תדיר קודם. נפקא לן במסכת זבחים מהאי קרא דכתיב במוספין מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד תעשו את אלה מלבד משמע לאחר שהקרבתם התמיד תקריבו המוספין ונקא דרשינן אשר לעולת התמיד קרא יתירה למילף דבשביל שהיא תמיד הקדימה הכתוב ומכאן אתה למד לכל התמידין [ברכות נא:].

הגהות וציונים

מ) בכת"י נוסף ודורשין, ועיין ביאור הלכה ריש סימן תכט: נ) בכת"י צו את בני ישראל: ג) בכת"י קרו ארבעה בעניינא דיומא ותלתא קרו בדר"ח, ונוסח ישר הוא מאד, ועיין טו"א (דק"ס): ד) [צ"ל כסף עובר איש כסף כו' וכן איתא בהרא"ש] (גליון): ה) [צ"ל ר' יצחק נפחא] (גליון), ועי' טו"א: ו) בכת"י ורבא, ועי' תוס' רי"ד: ז) בראשונים נוסף ר"ח אדר, אולם עי' תוס' רי"ד ובקרבן נתנאל: ח) נדצ"ל נאמר (ועי' לעיל בסוד"ה טעמא): ט) עי' מהרש"א וברש"ש: י) צ"ל ומאן דאמרה [פי' להא דר"ח טבת] מכללא [דר"ח אדר] (ע"פ גנזי יוסף עי"ש): כ) נדצ"ל אין: ל) יש להוסיף ואחד בכי תשא ואר"י נפחא ר"ח טבת שחל להיות בשבת מביאין ג' תורות וקורין אחד בענין היום ואחד בר"ח ואחד בחנוכה (וכפי הנראה נשמט מחמת הדומות):